

HEIM OG NÆRMILJØ

I trappen opp til utstillingen vises **ovnsplater** fra perioden 1600 til 1800, fra ovner produsert etter bileggerprinsipp med ilegg fra grue i kjøkkenet. På avsatsen og i utstillingen eksempler på tradisjon innen vevnad og rosemaling. Her henger også portrett av H.M. Wrangell utført av karmøymaleren Magnus Gjertsen.

Inventaret i midtrommet viser innbo som var vanlig i stuen på landet. **Himmelseng, slagbenk** og **vogge** til å sove i. Slagbenken ble slått sammen om dagen og brukt til sittemøbel. Stolene langs veggene, sammen med møblene fra «byhjørnet», viser stilhistorie fra 1600-tallets barokk til 1920-årenes jugendstil. **Framskapet** på vestveggen og **kabinettskapet** i hjørnet er fra 1700-tallet. Legg merke til den elegante lysekronen i taket!

I den ene ytterkanten av salen vises ulike ovnstyper - fra **bilegger til radiator**. Den vedfyrte varmtvannsbeholderen i kobber finnes også med elektrisk oppvarming i baderommet i den byhistoriske utstillingen.

Byhusholdningen er ved inngangen til 1900-tallet preget av store endringer. **Vedkomfyr** med steikeovn erstatter den åpne grua. **Kokeapparat** på parafin og elektrisitet, i Haugesund fra 1910, forenklet matlagingen. Enkel kokeplate på lyskurs og høykasse var begynnelsen. Den store monterer viser også en **vaskeservant** for en mann og utstyr for klesvask. På gulvet står **stamp** med **vaskebrett, vrimaskin** og to **hånddrevne vaskemaskiner**.

Byhjørnet har **tapet** i jugendstil. **Ovnen** er i renessansestil og **møblementet** i dragestil. **Samovaren**, den russiske tekokeren, er et minne fra sildefart til Østersjøområdet.

Den rosa **glass-opsatsen** i monterer sto i 100 år som status-symbol på skjenken i et haugesundsk skipper-hjem. Innkjøpt i London.

Monter med **lys og lamper** viser utvikling fra dyrefett og tran til talglys og i koler, til bruk av petroleumbasert parafin rundt 1850. **Skomakerverkstedet** har de redskapene som var i bruk så lenge skomakeren sydde, halvsålte og satte nye hæler på skoene.

Kramboden fra 1830-årene sto opprinnelig i Sirihuset i Kronå, men vareutvalget er nyere. På veggen vis å vis henger alminnelige veie- og måleredskap til kommersiell bruk.

Prosessen fra ull til **tekstil** krevde spesialredskap. På veggen henger karder til å greie lin og ull. Bandgrindene og nøstepinnene på veggen var vanlige kjærestegaver. **Rokk** er til spinning og vikling av ulltråd. Rokken med tett hjul er en hamperokk. **Mangletre** til glatting av tøy var festegave. Hesten, som er brukt som håndtak, var fruktbarhets-symbol. Strykerske var et vanlig kvinneyrke omkring 1900. Her er **strykejern** som varmes med kull, en oppvarmet stein eller rett på ovnen og redskap til å glatte løse snipper og mansjetter med.

Gode underklær var en forutsetning for å tåle harde bo- og arbeidsforhold. Overplaggene skulle også signalisere **stand og status**. Rundt 1800-1900 var stakk og liv vanlig kvinnemote, med sjal over. Mennes klær ble rikt utstyrt med knapper og spenner for den som hadde råd til det. Sokken i utstillingen, en faddergave gitt i 1875, er modell til sokken til mannsbunaden utviklet av Bunadsnemnda i Rogaland Ungdomslag.

Klasserommet illustrerer en skolesituasjon i byfolkeskolen omkring 1910 med pulter er fra Breidablik og Lillesund skole. Tomannspultene har vært i bruk i landfolkeskolen i Karmøy.